

1986

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ

AĞRI İLİ DİYADİN İLÇESİ
SİVİL YURTTAŞLARA YÖNELİK YARGISIZ İNFAZ
İDDİALARI

İNCELEME RAPORU

19 Ağustos 2015

AĞRI İLİ DİYADİN İLÇESİ'NDE SİVİL YURTTAŞLARA YÖNELİK YARGISIZ İNFAZ İDDİALARINA İLİŞKİN İNCELEME RAPORU

OLAY

Ağrı İli Diyadin İlçesinde 13 Ağustos 2015 tarihinde, ilçede bulunan bir fırında çalışan Orhan Arslan (16) ve Muhammet Aydemir (15) isimli çocuklar ile ilçenin başka bir noktasında Destan Serhat kod isimli HPG militanı İsmail Kaya'nın, özel harekât timleri tarafından yargısız bir şekilde infaz edildiklerine yönelik iddialar.

HEYETİN OLUŞUMU VE AMACI

Ağrı İli Diyadin İlçesinde meydana gelen söz konusu yargısız infaz iddialarını yerinde incelemek amacıyla bir heyet oluşturulmuştur.

Heyet içerisinde yer alanlar:

- *İHD Genel Başkan Yardımcısı ve Diyarbakır Şube Başkanı **Raci Bilici**
- *İHD MYK Üyesi ve Doğu-Güneydoğu Anadolu Bölge Temsilcisi **Abdusselam İnceören**
- *İHD MYK Üyesi ve Malatya Şube Başkanı **Servet Akbudak**
- *İHD MYK Üyesi ve Erzurum Şube Başkanı **Medeni Aygül**
- *İHD Doğubeyazıt Temsilcisi **Mehmet Nuri Taşdemir**
- *İHD Ağrı Temsilciliği

Heyetin oluşturulması ile birlikte, 14 Ağustos 2015 tarihinde Ağrı ili Diyadin ilçesine gidilmiş ve inceleme çalışmalarında bulunulmuştur. Heyet, kentteki genel duruma yönelik izlenimlerde bulunmuş, infaz edildikleri iddia edilen çocukların aileleri, infaz olayına tanıklık ettiklerini belirten yurttaşlar, Diyadin Kaymakamı Mekan Çeviren ve Ağrı Valisi Musa Işın ile görüşmelerde bulunmuştur.

Saat 13.00'te ilçeye giriş yapan heyetimiz, ilçede iş yerlerinin kepenklerinin kapalı olduğunu ve ilçede yaşayan yurttaşların ise sokağa çıkmadığını gözlemlemiştir.

İHD Doğubeyazıt Temsilcisi ve heyet üyesi Nuri Taşdemir, olayların ilk yaşandığı andan itibaren oluşturdukları 3 kişilik bir heyet ile Diyadin ilçesinde gittiklerini ve incelemelerde bulduklarını belirtmiştir. Taşdemir, "12.08.2015 Çarşamba saat 21.00 sıralarında Ağrı İli Diyadin İlçe merkezinde kısa süreli bir çatışma ve sonrasında sivil insanların infaz edildiği yönündeki haberlerin duyulması üzerine, İHD Doğubayazıt Temsilcileri Ben (Mehmet Nuri Taşdemir), Ruken Ulaş ve Recep Altındağ'dan oluşan bir heyetle Diyadin İlçesine intikal ettik. İlçede yapmış olduğumuz gözlem ve tanıklarla görüşme sonucunda ilk edindiğimiz bilgiler; çatışmanın Saat 21.00 sıralarında gerçekleştiği ve kısa süreli olduğu, ancak çatışmadan saatlerce önce ilçede olağan üstü koşulların hakim olduğu, kolluk kuvvetlerince bilhassa da özel hareket timlerince silahlı, zırhlı araçlarla bir çok noktaya konuşlandığı ve rastgele tur atıldığı, bu durumun da ilçede yaşayan yurttaşlarda tedirginlik yarattığı şeklindedir. Çatışma esnasında kimliği tespit edilmeyen 1 kişi yaşamını yitirmiştir. Yurttaşlarla yapılan görüşmede bu kişinin, yaralı olarak yakalandığı ve sonrasında da infaz edildiği belirtilmiştir. Olaydan yaklaşık bir yada bir buçuk saat sonra ise, çatışma bölgesine ters bir istikamet de bulunan Umut Ekmek Fırınının odun deposunda (depo fırının karşısında bulunmakta) Muhammed Aydemir (15) ve Orhan Arslan (16) isimli çocukların öldürülmüş olduğu, her iki çocuğunda sivil ve silahsız oldukları, bu haliyle infaz edildikleri yine tanık beyanları ile edindiğimiz bilgiler arasında yer almaktadır" şeklinde beyanlarda bulunmuştur.

OLAYDA YAŞAMINI YİTİRENLER

*Muhammed Aydemir (15 yaşında) – (Öğrenci / Fırın işçisi)

*Orhan Arslan (16 yaşında) – (Fırın işçisi)

*Destan Serhat kod isimli HPG militanı İsmail Kaya – Van Erciş nüfusuna kayıtlı

OLAYDA YAŞAMINI YİTİRENLERİN AİLELERİ YAPILAN GÖRÜŞMELER

Heyetimiz, yargısız infaz sonucu öldürüldükleri iddia edilen Diyadin İmam Hatip Anadolu Lisesi Öğrencisi Muhammed Aydemir isimli çocuğun annesi Sevgül Aydemir ve Orhan Arslan isimli çocuğun annesi Behice Arslan ile bir görüşmede bulunmuştur.

Sevgül Aydemir – (Muhammed Aydemir Annesi)

“Oğlum bir haftadır işe başlamıştı. Eşim bel fıtığı, çalışmıyor. İşsiz. Bir oğlum askerden yeni geldi, diğeri de gitmeye hazırlanıyor. O çalışıp bir ekmek getiriyordu, ben 8 çocuğumla ile idare ediyordum. Oğlum suçsuz ve günahsızdı. Oğlum gececiydi. Orda kalıyordu. Anne ‘orda yatak var, yerimiz güzel’ diyordu. Günlük 25 liraya çalışıyordu. Çatışma çıkmış. Saat 19.00’da geldi, 15 lirasını bana verdi. 5 Lirasını küçük kardeşine verdi. ‘Anne bu 5 lirada benim harçlığım’ dedi. Fırına gidip kömürlükten odun taşıyacağını, daha sonra tekrardan geri geleceğini söyleyip gitti. 19.30’da evden çıktı. Çatışma çıkınca oğlum aradım. Bana ‘Anne bir arkadaşımın birlikte, odunlukta saklanıyoruz’ dedi. Çatışma olduğu için ben gidemiyordum oraya. Çatışma bittiğinde oğlum hala benimle konuşuyordu. Bir panzer gelmiş, oğlumun çalışan olduğunu da biliyorlardı. İkisini de öldürüp, gerilla elbisesi giydirmişler. Ben biliyorum ki oğlum bir ilgisi yoktu. Ben Kürdüm, öyle olsaydı söylerdim. Yapmadı. Biz gururlu ve temiz insanlarımız. Ekmeğimiz yoksa, kimseden istemeyiz, Allah’ımızdan isteriz. 2’şer milyon toplayıp 10 milyondan birkaç çift çorap almıştı. Bana getirip, ‘Anne, Yunus abim askere gidecek, bunları onun çantasına bırak’ demişti. Evden çalışan kimse yoktu. Babası çalışmıyor, eve oğlum bakıyordu. Çocuğumu bilerek öldürdüler, bu davanın peşinde olacağım”

Behice Arslan - (Orhan Arslan’ın Annesi)

“Oğlum 7 aydır çalışıyordu. Olay günü oğlum aradım. Cevap vermiyordu. Ben bir şeyler olduğun anladım. Çatışmalara nedeniyle sokağa çıkamadık. Sabah 06.00’da, yukarıya doğru gidip baktığımda Muhammed’in cenazesi ile birlikte benim oğlumun cenazesini götürüyorlardı. Benim oğlum her yere ekmek götürüyordu. Polislere bile götürüyordu. Oğlum tanıyorlardı. Benim oğlum 16 yaşındaydı ve suçsuzdu.”

OLAYA TANIKLIK EDEN YURTTAŞLARLA YAPILAN GÖRÜŞMELER

AĞRI İLİ DİYADİN İLÇESİ'NDE SİVİL YURTTAŞLARA YÖNELİK YARGISIZ İNFAZ İDDİALARINA İLİŞKİN İNCELEME RAPORU

Olay yeri olarak belirtilen odun deposunun üst katında ikamet eden ve olaya tanıklık eden bir aile, heyetimiz tarafından ziyaret edilerek bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Olaya tanıklık eden ve aynı aileye mensup Feyzi Kahraman, Aytekin Kahraman, Harun Kahraman, Rıdvan Kahraman ve Muhammed Kahraman isimli yurttaşlar olaydan sonra ve olaya tanıklık etmeleri nedeniyle gözaltına alına alındılar. Bu kişilerin babası İsmet Kahraman ile görüşme gerçekleştirilmiştir.

İsmet Kahraman – (Görgü tanığı)

“Olay gerçekleştiği sırada iki oğlum olan biteni görüyor. Zaten gözaltına alınmalarının nedeni budur. Olay sırasında otlaktaki hayvanları getiriyorlar. Sokağa özel timler giriyor. Onlar o sırada bahçedeymişler. Sesler geliyor. Bu çocukların öldürülmesi ile çocukların bahçede olması aynı zamana dek geliyor. Saat 22.30 'du. 21.30 çatışma oluyor. Çatışma bittikten sonrada, özel timler mahallere ve sokaklara giriyorlar. Tabi bunlar bizim duyup işittiklerimiz ve izlenimlerimizden çıkardığımız şeyler. En iyi olayın nasıl gerçekleştiğini onlar biliyor. Çünkü olayı onlar gördüler. Olayı gören bir kardeşim de burda, oda aramızda. Bizden 5 kişiyi darp ederek gözaltına aldılar. 12 yaşındaki bir çocuk bile şu anda gözaltında. Olaydan sonrası psikoloji nedeniyle, her yeri hedef seçtiler. İlk yerde bizim ev oldu. Bu sokağında özel olarak seçildiğini düşünüyoruz. Çünkü karakolun etrafı sarılmadan önce, yani çatışma çıkmadan önce, zırhlı araçlarla çok sayıda kez, bu sokağa girip çıkmışlar. Endişeliyiz. Hiçbir suçları olmamasına rağmen, bir şeylerle ilişkilendirip tutuklayabilirler. Çünkü daha önce yaşadık bu tür şeyleri. Bu çocukları herkes tanıyor ve aileleri çok yoksul. Bunlar değil PKK, HDP'li bile değiller. Bu çocuklar siyasetten uzaktı. Zaten televizyonda da bu çocukların çatışmadan önce, fırının önünde oturdukları görülüyordu. Silah sesleri gelince de uzaklaşıyorlar oradan.”

13 Ağustos tarihli bir haber ajansında yayınlanan haberde, görgü tanıklarının olaya ilişkin beyanları şu şekilde ifade edilmiştir.

Recep Birgül - (Fırın sahibi)

“Kesinlikle polis bilerek kendilerini katletti. Akşam saatlerinde silah sesleri geldi. Başka bir fırıncı arkadaşımın yanında olduğum için, olayı haber alır almaz fırınına geldim. Çocukların katledildiğini gördüm. Benim yanımda 7 kişi çalışıyor. Bu öldürülen iki kişi de benim elemanımdı. İkisi de gariban insanlardı. Onların önündeki ekmeği alsan bile ses çıkartmayan kişilerdi. Orhan 7 aydır yanımda çalışıyor. Muhammet ise öğrencidir. Yaz aylarında benim yanımda çalışmaya başladı.”

Nihal Kahraman

“Çatışma olduğu zaman hayvanlarımızı yeni yaylada geldiği için Murat Nehri kenarındaydı. Eşim de oraya gitti. Çatışma bittikten sonra eşim, kayınım ve oğlum hayvanları bağlamak için eve getirdiler. O an panzer bizim evin oraya geldi. Eşim de korkudan dolayı ahırın elektriğini söndürdü. O an eşimi aldılar. Silahın dipçığı ile eşimi baya dövdüler. Eşimi dövdükleri zaman evde olan oğlumun dışarı çıkmasına izin vermedim. Çünkü her yeri rastgele tarıyorlardı. Oğlum da öldüreceklerdi. Eşimi aldıkları zaman biz kapıya çıkmaya çalıştık, o esnada silah sesleri geldi. Her iki çocuk da fırının deposunda odun alıyorlardı. O an ikisini de öldürdüler. Ondan sonra eve baskın yaptılar. Silahı benim kafama dayadılar. 'Durmazsan seni de vururuz' dediler. Evde olan tüm erkekleri yaka paça gözaltına aldılar. O çocuklar sürekli

AĞRI İLİ DİYADIN İLÇESİ'NDE SİVİL YURTTAŞLARA YÖNELİK YARGISIZ İNFAZ İDDİALARINA İLİŞKİN İNCELEME RAPORU

fırında çalışıyordu. Her ekmek aldığımda sohbet ediyorduk. Hatta dün akşam Orhan ile konuştum. İkisi de ekmek parası için çalışıyorlardı.”

Filiz Kahraman

“Akşam gözaltına alınan akrabalarımıza da gerilla kıyafetleri giydirmeye çalıştılar. Kayınım Feyzi elbiseleri giymemek için çok direndi. Onlar da kayınımı çok dövdüler. O iki gence de aynısını yaptılar. Önce öldürdüler sonra gerilla kıyafeti giydirdiler.”

RESMİ YETKİLİLERLE YAPILAN GÖRÜŞMELER

Diyadin İlçe Kaymakamı – Mekan Çeviren

Heyetimiz, Saat 14.30 sıralarından Diyadin İlçe Kaymakamı Mekan Çeviren ile bir görüşme gerçekleştirmiştir. Çeviren ile yapılan görüşmeye, İlçe Emniyet Müdürü’de eşlik etmiştir.

Kaymakam Çeviren heyetimize; Olay günü Kaymakamlık lojmanı dahil olmak üzere kamu binalarına PKK militanları tarafından saldırı gerçekleştiğini, saldırı üzerine güvenlik görevlilerin karşılık verdiğini ve bunun üzerine çatışma çıktığını, ilçe merkezinde silahlı çatışma yaşandığını, çatışma sonucunda 3 kişinin öldüğünü, kendi lojmanının da roketli saldırıya uğradığını, ölen üç kişinin “terörist” olduğunu ifade etmiştir.

Görüşme sırasında heyetimiz, öldürülen iki çocuğun aileleri ile yapılan görüşmeler hakkında bilgi vererek, çocukların örgütle bir ilişkilerinin olmadığı yönünde ulaştıkları kanaatleri paylaşmıştır. Bunun üzerine Kaymakam Çeviren, öldürülen çocukların PKK’ye bağlı Yurtsever Devrimci Gençlik Hareketi (YDG-H) üyesi olabileceklerine yönelik bir tahmin içersinde olduklarını ve konuyu araştırmaya devam edeceklerini belirtmiştir.

Ağrı Valisi - Musa Işın

Heyetimiz, Saat 17.00 sıralarından Ağrı Valisi Musa Işın ile bir görüşme gerçekleştirmiştir.

Vali Işın heyetimize; Olay günü PKK militanlarının ilçeye saldıracakları yönünde istihbarat bilgisine sahip olduklarını, güvenlik güçleri ile militanlar arasında çatışma çıktığını, yaşanan çatışmada 3 militanın öldüğünü, militanların yanlarında buldukları ‘Cloc’ marka silahla ateş ettiklerini ve öldürüldükten sonra bu silahların yanlarında bulunduğunu, elektriklerin kesik olduğu için güvenlik güçlerinin silah seslerinin geldiği yöne doğru ateş açtığını, tüm bu yaşananlardan dolayı muzdarip olduğunu, yaşanan şiddet ortamının son bulması gerektiğini, PKK’nin seçim süreci ile birlikte Ağrı’ da yoğunlaştığını ve baskı uyguladığını, vatandaşın şikayetçi olması üzerine de önlemler almak zorunda kaldıklarını ifade etmiştir.

Görüşme sırasında heyetimiz, öldürülen iki çocuğun aileleri ile yapılan görüşmeler hakkında bilgi vererek, çocukların örgütle bir ilişkilerinin olmadığı yönünde ulaştıkları kanaatleri burada da paylaşmıştır. Bunun üzerine Vali Işın, kendilerinin de iki sivil şahsın PKK’nin dağ kadrosuyla ilişkilerinin bulunmadığına dair bilgiler edindiklerini ve bu konuyu araştırmaya devam edeceklerini belirtmiştir.

AĞRI İLİ DİYADİN İLÇESİ'NDE SİVİL YURTTAŞLARA YÖNELİK YARGISIZ İNFAZ İDDİALARINA İLİŞKİN İNCELEME RAPORU

TESPİT VE KANAATLER

Ağrı ili Diyadin ilçesinde 12 Ağustos 2015 tarihinde Saat 21.30'da yaşanan silahlı çatışmanın ardından, 2 çocuğun yargısız bir şekilde infaz edildiklerine dair iddiaların ardından, heyetimiz olay yerinde yapmış olduğu inceleme çalışmaları sonucunda şu tespitlere ulaşmıştır.

1. Ağrı ili Diyadin ilçesinde 12 Ağustos 2015 tarihinde Saat 21.30'da silahlı çatışma yaşandığı, çatışmanın kısa süreli olduğu, çatışmada yaralı olarak yakalanan ve HPG Militanı olduğu öğrenilen bir kişinin infaz edildiği, heyetimizde güçlü bir kanaat olarak şüphe uyandırmıştır.
2. Yaşanan silahlı çatışmanın istihbarat bilgisine sahip olduğu, bu nedenle ilçe genelinde güvenlik güçleri tarafından gündüz saatlerinden itibaren zırhlı araçlarla, ilçede yaşayan yurtttaşlarda tedirginlik ve rahatsızlık yaratacak şekilde konuşlandıkları ve gezindikleri tespit edilmiştir.
3. Saat 21:30 yaşanan kısa süreli çatışmanın ardından, çatışma bölgesinin tersi istikamette bulunan mahalle ve sokaklara Özel Harekat Timleri tarafından girildiği, çevrede bulunan iş yerlerinin tahrip edildiği tespit edilmiştir.
4. Özel harekat timleri tarafından, Umut Ünlü Mamülleri isimli fırının çalışanları oldukları ve çatışma nedeniyle korktukları ve güvenlik amacıyla fırının karşısında bulunan fırına ait odun deposuna saklandıkları anlaşılan Muhammed Aydemir (15) ile Orhan Aslan (16) isimli çocukların, aile ve tanık beyanları doğrultusunda yargısız bir şekilde infaz edildikleri güçlü bir kanaat olarak heyetimizde şüphe uyandırmıştır.
5. Heyetimiz, savcının olay yerine inceleme yapmak amacıyla gelmediğini, çocukların infaz edildikten sonra yaklaşık olarak 7 saat olay yerinde bekletildiğini ve savcı olay yerinde inceleme yapmadan cenazelerin güvenlik güçleri tarafından olay yerinden götürüldüğü tespitine ulaşmıştır.
6. Heyetimizce, infaz olayının yaşandığı odun deposunun çevresinde bulunan evlere özel harekat timleri tarafından baskınlar düzenlendiğini, baskınlarda infaz olayına tanıklık eden ve aralarından 12 yaşında bir çocuğunda bulunduğu yurtttaşların gözaltına alındığını ve bu şekilde olayın üstünün örtülmesi amacıyla delillerin karartılmaya çalışıldığı, ayrıca, gözaltına alınan yurtttaşlara HPG militanlarına ait olduğu belirtilen elbiselerden giydirilmek istendiği, ancak yurtttaşların buna itiraz etmesi sonucu bu girişimden vazgeçildiği tespit edilmiştir.
7. Heyetimiz, yargısız bir şekilde infaz edilen iki çocuğun aileleri ile yapmış oldukları görüşmede, çocukların kendi halinde okuyan ve aile yaşantısına ekonomik olarak katkı sunmak amacıyla ekmek fırınında çalışan çocuklar olduğunu tespit etmiştir.

OLAY İLE İLGİLİ YANIT BEKLEYEN SORULAR

AĞRI İLİ DİYADİN İLÇESİ'NDE SİVİL YURTTAŞLARA YÖNELİK YARGISIZ İNFAZ İDDİALARINA İLİŞKİN İNCELEME RAPORU

Heyetimiz tarafından yapılan görüşme, tespit ve değerlendirmeler sonucunda şu sorulara cevap aramaktadır.

1. Çatışma ve silah sesleri nedeniyle korktukları için odun deposuna saklanan çocuklar, sivil ve silahsız olmalarına karşın Özel Harekat Timleri karşısında ne tür bir tehdit oluşturmaktaydı? İnfaz edilmeden önce çocuklara kendilerini ve durumlarını ifade etme olanağı tanındı mı?
2. Ayrıca olaya tanıklık eden yurttaşların gözaltına alınma gerekçeleri nedir? Gözaltına alınırken, kendilerine HPG militanlarına ait kıyafetlerden giydirilmek istendiği doğru mudur? Doğru ise bunu gerekçesi nedir?
3. Olay yerine Savcı neden gelmemiştir? Çocuklar infaz edildikten sonra yaklaşık olarak 7 saat neden olay yerinde bekletilmiştir? Savcı olay yerinde inceleme yapmadan, cenazeler güvenlik güçleri tarafından neden olay yerinden götürülmüştür?
4. Olaya ilişkin bir soruşturma ve kanaat oluşmamışken, infaz edilenlerin çocuk ve sivil olmalarına karşın Ağrı Valiliği yapmış olduğu açıklamada, hangi gerekçeye dayanarak, yaşanan olayı '3 terörist silahlarıyla birlikte ölü olarak ele geçirilmiştir' şeklinde tarif etmiştir?

ÖNERİLER

1. Ağrı İli Diyadin ilçesinde meydana gelen yargısız infaz ve ağır insan hakları ihlalinin ortaya çıkarılması amacıyla hızlı ve etkin bir soruşturma başlatılmalı, bu süre içerisinde olayda yer alan güvenlik güçlerine mensup kişiler görevlerinden el çektirilmelidir.
2. Ağrı Valiliği, olayın hemen ardından resmi internet sitesinde yayınladığı '3 terörist silahlarıyla birlikte ölü olarak ele geçirilmiştir' içerikli duyuruyu geri çekmeli, geri çektiğine dair açıklama yapmalı ve soruşturmanın nihayetinde yeni bir açıklama yapmalıdır.
3. Meydana gelen yargısız infaz olaylarının, tekrar etme olasılığını ortadan kaldıracak şekilde Ağrı Valiliği tarafından yurttaş güvenliğini sağlayacak tedbirler alınmalıdır.